

טומי לפיד בא לכנסת כדי לחגוג וליהנות מחנוכת חברי הכנסת האחרונים *

חיים לנדאו גרם לעזיבת של צחוק * עשה חברי כנסת מקבלים חוק *

מיכתב משוכפל מגלה לחברי הכנסת את פרטי פרשת הקצין הרוצח

רצח בליטאני

לפיד (מוז הפגנת העובדים נגד הרחת צוקרמן) חגיגה של ניצחון

וספר לו על פרשת הקצין — בעוד שהצנזורה הצבאית הכפופה לו, מוחקת כל מילה על פרשה זו הנשמעת מפי אחרים, וביכלל זה גם פסקי-הדין של שני בתי-הדין שפסקו הצבאיים שטיפלו בפרשה.

אמר הרמטכ"ל: "הוא (הקצין) עמד יחידי וללא עזרה לפני סיטואציה קיצונית, שלדעתי היה בה כדי לאיים על חייו, ושיקול-הדעת שלו היה צריך להיות מהיר ביותר."

היתה זאת גירסה משכנעת. היתה בה רק צרה אחת: אף לא מילה אחת ממנה היתה אמת. לפי הקביעה של בית-הדין שפסקו, שנתקבלה פה אחד, הקצין לא עמד יחידי וללא עזרה, הסיטואציה לא היתה קיצונית, לא נשקפה שום סכנה לחייו של הקצין, שיקול-הדעת שלו לא היה צריך להיות מהיר, להיפך: המיקרה קרה אחרי תום הקרבות, בשטח שהוחזק בידי צה"ל, ללא קשר ללוחמה.

שני חברי-כנסת מכובדים הגיבו מייד. דויד גלאס, איש המפד"ל, יו"ר ועדת-החקירה-החוק-ומישפט (שהיא הוועדה החשובה ביותר בכנסת) ושמואל טולידאנו, איש ש"י, יו"ר הוועדה לביקורת המדינה, פירטו מיכתב שבו קבעו כי הרמטכ"ל משקר. נדמה שלא היה עוד מיסמך חמור כזה בתולדות הכנסת.

המעשה של השניים עורר תגובה נועמת בכנסת ומחוצה לה, מצד חסידי ארץ-ישראל-השלמה. זוהי, אגב, עובדה המעוררת למחשבה: מדוע דווקא אנשי ארץ-ישראל-השלמה מגיבים על פשעי-החלמה? על מה זה מרמז? על עיוות נפשי, המביא את בעליו להשקפה מעין זו (קנאות לאומנית + הצדקת פשעים נגד הוולח)? ואולי על המגמה הנסחרת של חסידי-הסיפוח, המבקשים לחסל את האוכלוסייה הערבית בצורה זו או אחרת?

(ח"כ נכבד, שביקר באחת ההתנחלויות בגדה, סיפר לי השבוע, שככלו מוועד, היו אנשי ההתנחלות אמרו לו בגלוי, שיש לגרש את כל האוכלוסייה הערבית מן הגדה, ובמיקרה הצורך אין לספול גם שיטות של השמדה גופנית.)

בין המאשימים את גלאס וטולידאנו היו גם אנשים תמימים, שהיה נדמה להם כי הקצין הרג שבויים בסערת הקרב. על כן סברו שאין להתייחס אל הפרשה בהומרה יתרה. נוכחתי לדעת שמילבד שניים-שלושה, פשוט אין חברי-כנסת וחברי-הממשלה יודעים את פרטי הפרשה. כעבור יום אישר זאת ראש-הממשלה-בפועל, יגאל ידין, בטלוויזיה, כאשר הכריז שאין לו מושג על הפרטים.

וכי לא קרא את פסקי-הדין של בית-הדין שפסקו הצבאיים (!) נקטתי על כן שיטה חדשה, כתבתי מיכתב ארוך, שבו פירטתי את הפרשה — מה התרחש במקום, מה היתה גירסת הגנאש, מדוע הופרכה, מה החליטו שני בתי-הדין שפסקו, ועל סמך מה, שיכלתי את המיכתב ומסרתי את העותקים אישית לכל חברי-הכנסת שנכחו במישכן. עשרות מהם חזרו אלי מייד, כשהם חיוורים ומוזעזעים עד למעמקי נשמתם. "לא היה לי מושג שזהו מה שקרה!" אמר אחד. "אילו ידעתי, הייתי מצביע אחרת כאשר העליתם את העניין!" אמר אחר. ראשי-הממשלה ביקשו ממני העתקים נוספים, באמרו שברצונם להביא את הדברים לידיעת עמיתיהם.

העיתונים ניסו לפרסם את מיכתבי. הצנזורה הצבאית אסרה זאת, והתירה רק את פירסום ההקדמה והסיום.

שרון, שלא הבין מה מתרחש, ושלא הצביע. (היתה זאת אחת ההופעות הנדירות של פלאטו, שהגיע לבניין רק מפני שבאותו היום נערך דיון על הסרת חסינותו.) ראוי הדבר להירשם: כך יכול להתקבל חוק בכנסת. בתהליך של שלוש דקות, בנוכחות עשרה חברי-כנסת, שמהם אחד המציע, אחד היו"ר, ואחד אינו יודע עברית.

היסטוריה של צחוק

הכנסת פובלית, כדבריה של שולמית אלוני, מ.עיי פות מתכת. היא ממתנה לגברה המיוחלת, כמו לישועה.

לרגע היה נדמה, כי הכנסת תפרוץ בהיסטוריה המונית. לא היסטוריה מפוברקת, צעקנית, המבויימת מדי פעם עליידי ח"כים הזקוקים ל"סערה", אלא היסטוריה סתם, אמיתית, ספונטנית, בלתי-מבוקרת.

זה קרה בעת הדיון על שבתון-הרכב. פתחתי בדיון זה, בעיקבות הצעה שלי לסדר-היום, והבאתי שוב את כל הנימוקים הענייניים נגד הצעד המטופש. בראשית דברי אמרתי שהנושא כולו קיבל צביון דתי, מפני שנוסף לו יסוד מיסטי. המציעים נוהגים לפי הכלל הדתי הנוצרי הפוריסטי, שכל דבר טוב לנשמה צריך לכאוב, וכל דבר כואב צריך להיות טוב לנשמה. השבתון לא יועיל במאומה, אך לדעת מחייביו יש לו השפעה "היגיונית" מפני שיכאיב, וזה יחזיר לציבור את תודעת הצורך בחיסכון האנרגיה. מניתי את הצעדים החיוביים לחיסכון באנרגיה של א ננקטו (הנהגת שעון-קיי, הפעלת תחבורה ציבורית בשב

ה תמונה המזעזעת ביותר של השבוע בכנסת: בחדר הסמוך למינון-הח"כים נמצא מכשיר-הטל-וויזיה היחיד שבבניין. מול המכשיר ישב טומי לפיד, כשהוא שרוע על כיסא, רגליו פשוקות וכולו זורח מאושר. זה היה שעה קלה אחרי שהוועדה-המנהל החליט להדיח את ארנון צוקרמן.

משני צדדיו של טומי ומאחוריו, בחצי-גורן עגולה, הסתדרו כמה עשרות ח"כים, שנעדרו מאולסי-המליאה, שבו התנהל באותה שעה הדיון על אחד החוקים החשובים ביותר: חוק ההשתמטות, שבה להסמיק את הממשלה שלא להפעיל את חוק-השרות-הלאומי לגבי בנות דתיות שאינן משרתות בצה"ל. אל הח"כים הצטרפה פמליה ססגונית של כתבים פרלמנטריים וכתבות.

הח"כים באו לראות את החדשות בטלוויזיה, אך בלי משים הסתדרו כך, שהמחזה כולו נראה כמו תמונת מחזור של כיתה, כשהמורה יושב בתווך. ואולי זה נראה יותר כמו תצלום של פלוגת-חיילים, כאשר המספא יושב באמצע, בחברת קציניו וסמליו, כשהוא שופע סמכות וביטחון עצמי, והטוראים עומדים מאחור.

לא היה ספק מיהו הבוס, טומי יכול עתה לספק את התשוקות העזות ביותר של הח"כים — שניות על המסך — או לשלול מהם סיפוק תשוקות אלה. הוא יכול לתבוע מכולם מנה יומית של התרפסות והנופה. גדוליה-האומה ידעו זאת היטב, והתנהגו בהתאם לכך.

איך מתקבל חוק

הנאות קטנות: על שולחן הכנסת הונח, לקריאה שניה ושלישית, החוק, שיוזם עליידי ועדת-החוקה-החוק-ומישפט, למורת-רוחו של שרה-מישפט, החוק קובע, כי הוועדה צריכה לאשר להבא שינויים באגרת בית-המישפט. אין זה חוק חשוב כל-כך, אבל זוהי סטירת-לחי לשמואל תמיר, האיש הפחות אהוב בכנסת.

החוק הובא לדיון כסעיף ראשון ביום השלישי שעבר. הישיבה נפתחה בשעה 16.00. בדרך כלל עוברת חמשי עשרה דקות עד שחברי-הכנסת — אותם שיש להם חשק להשתתף בישיבה — נכנסים לאולם.

כאשר עלה יו"ר הוועדה, דויד גלאס, על הדוכן, כדי לנמק את הצעת-החוק, ראה שהאולם כימעט כולו ריק, ויש בו רק קומץ מחייבי-החוק. לכן נאם רק שני מישפטים, ירד, וצ'יק צ'ק נכרכה ההצבעה. עוד לפני שרוב חברי הכנסת הבחין במתרחש, כבר נתקבל החוק בקריאה שניה ושלישית.

באותו הרגע נוכחו באולם, מילבד יו"ר הישיבה משה מרון ודויד גלאס, רק חברי-הכנסת אמנון רובינשטיין, מרדכי סבידור ואני (כולנו הצבענו בעד) ושמואל פלאטו

החוק לפרוטוקול

חות, ניצול-יתר של אנרגיית השמש, שיחרור מכוניות קטנות ממסים, שיפור התחבורה הציבורית, כדי להפכה נסבלת ומושכת). מניתי את האמצעים שבהם ישתמש הציבור כדי לבטל את רוע הגזירה (קניית מכונית שניה למישפחה, שכירת רכב, שימוש במכונית, שימוש ברכב מיסחרי) שימנעו כל חיסכון בדלק. מניתי את התוצאות השליליות (היעדרות המונית מהעבודה, הנהגת שבוע עבודה של תמישה ימים אצל חלק מהציבור, שיבוש תהליכי המשק, פגיעה במוראל הציבורי והעמקת הרגשת המועקה והמחנק).

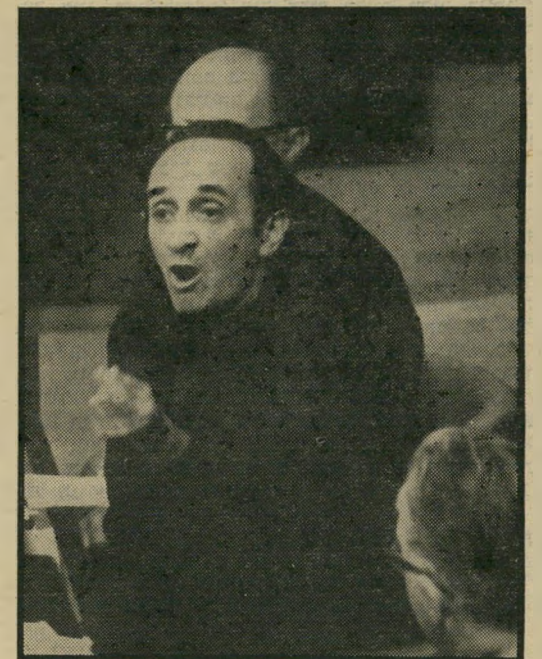
אחרי דיבר מרדכי וירשובסקי, שאמר דברים דומים. השר חיים לנדאו קם להשיב, הוא לא הפריך אף אחד מן הנימוקים שלנו, אך הפליג בסיפורים על מצוקת האנרגיה, תוך כדי כך ציטט את עצמו ארוכות. קרא מן הפרוטוקול דברים שאמר בפעמים קודמות. הוא דיבר חמש, עשר, עשרים, שלושים דקות, ובאולם גבר איה-השקט. מישוהו התחיל לגחך. אחריו שני ושלישי. לפתע היה האולם מלא חברי-כנסת שצחקו בגלוי או בסתר. ואילו לנדאו, שלא הבחין מה קרה ולמה, המשיך לדבר כארבעים דקות — הכל כדי להסביר מדוע אין לקיים דיון על נושא זה בכנסת.

באולם גברה אווירה היסטורית של התפרקות, כמו אצל ילדים עייפים. חשתי שבכל רגע תפרוץ סערה של צחוק גלוי. זה היה קורה, אילו המשיך לנדאו עוד חמש דקות. למרבה מזלו, סיים. אך גם כך זה היה מביך מאד. צחוק, צחוק — אך הקואליציה הורידה את הצעותינו מסדר-היום.

מה קרה באמת?

הנושא העיקרי של פעולתי השבוע היה רחוק מאד מלהיות מצחיק. היה זה סיבוב נוסף במאבק על טוהר-הנשק של צה"ל — פרשת הקצין-הרוצח במיבצע ליטאני.

פתח את הסיבוב הרמטכ"ל עצמו, כאשר הוזמן אליו איש של גוש-אמונים, שהוא כתב של ידיעות אחרונות,

השר לנדאו רעמים של צחוק